

NVE

nve@nve.no

v/Anne Johanne Rognstad

Deres ref.: 201003720

Vår ref.: JOV

Dato: 04.07.2016

KOMMENTARER TIL HØRINGSUTTALELSER – FJELLFOSSEN KRAFTVERK, VAKSDAL KOMMUNE, HORDALAND FYLKE

NGK Utbygging AS har mottatt elleve innkomne høringsuttalelser til Fjellfossen kraftverk fra følgende instanser: Vaksdal kommune, Fylkesmannen i Hordaland, Hordaland fylkeskommune, Statens vegvesen, Bjørn Arvid Ekse, BKK, Ekso elveeierlag, FNF, Naturvernforbundet, Nordfjella og fjellheimen villreinnemnd, Steinsedalen- og Leirofossen grunneigarlag og Vernelag for Hesjedalsvassdraget.

Vaksdal kommune

«Vaksdal kommune rår til at det vert gjeve konsesjon til Fjellfossen kraftverk. Sjølve kraftverket må lydisolerast optimalt.»

NGK-U tar dette til etterretning og synes det er positivt med en slik innstilling fra Vaksdal kommune. Lydisolering gjøres i alle anlegg og utføres ihht. Gjeldende retningslinjer for støy.

Fylkesmannen i Hordaland

«I søknadane er verknaden av inngrepet på området rundt Leiro og Leirovatnet bagatellisert når det gjeld konsekvensar for landskap, opplevingsverdi og friluftsliv. Tap av vassføring i Fjellfossen og vassdraget elles vil vere stort og merkbart i denne karakteristiske dalbotnen.....»

«Konklusjon for Fjellfossen, Steinsedalen og Leirofossen kraftverk

Planlagde landskapsinngrep knytt til dei tre kraftverka i Leiro og Steinsedalen vil vere dramatiske. Både kvar for seg og samla sett er utbyggingane for omfattande til at dei bør gjennomførast. I dette området er det rett å vektlegge eigenverdien av landskapet. Søknadane inneheld ikkje relevante opplysningar om opplevingsverdi og friluftsinnteresser i området. Konsekvensar for naturmangfald og landskap er undervurdert.

Søknadane gir ikkje tilstrekkeleg grunnlag for vedtak om kraftutbygging. Ulempene ved utbygging er større enn moglege fordeler for samfunnet. Det er etter vår oppfatning ikkje er grunnlag for å gi konsesjon. Fylkesmannen fremjar motsegn til bygging av Fjellfossen, Steinsedalen og Leirofossen kraftverk.»

NGK-U er klar over synligheten til Fjellfossen fra dalbotnen, og har av den grunn hevet minstevannsføring sommerstid til det dobbelte av 5 persentilen, som er vanlig å omsøke. 120 l/s er en betydelig vannmengde i en slik foss og vil bidra til å opprettholde fossens bidrag som landskapselement. Veibygging opp til Leiro har vært ønsket av lokalbefolkningen i lang tid, og det har blitt gitt tillatelse til bygging for lenge siden. Denne stoppet opp av økonomiske årsaker, og veien opp her vil føre til mer bruk av området rundt Leirovatnet,

samt at gården blir letter tilgjengelig og kan opprettholdes i en helt annen grad enn i dag. Rørgate blir lagt i skogkledd terreng med borehull i fjell og inntak i vannkanten uten store riggområder. NGK-U er overrasket over påstandene fra fylkesmannen angående opplevelsesverdi og friluftsinnteresser. NGK-U mener det her er viktig å ta et standpunkt ut fra helheten her, da også gården Leiro og hyttene ved vannet er en del av landskapselementet her. NGK-U mener at prosjektet er et godt eksempel på at kraftproduksjon og opplevelsesverdier kan gå hånd i hånd, da en høy minstevannsføring sørger for å opprettholde fossen sommerstid. I flommer vil fossen oppføre seg som i dag, da uttaket av vann vil være såpass lite i forhold til flommenes størrelse. Fylkesmannen argumenterer også med at inntaket ligger innenfor villreinområdet, mens Nordfjella og Fjellheimen Villreinnemnd mener at tiltakene verken vil forringe beite og det vil ikke skapes trekkbarrierer. Når da reinens leveområde ikke blir berørt så kan ikke NGK-U se at en kommunedelplan bør være førende. Et inntak av denne typen vil knapt behøve tilsyn, og således vil ikke reinen bli forstyrret av menneskelig aktivitet. Det er noe annet med hytteområder i høyfjellet, da dette er steder mennesker besøker ofte.

Hordaland fylkeskommune

Benthe Bondhus (Sp) satte frem et forslag ang. Fjellfossen:

«Hordaland fylkeskommune rår til utbygging av Fjellfossen kraftverk. Området ligg i sårbart høg fjell av stor verdi, leveområde for villrein av stor verdi, og friluftsrretta reiseliv av stor verdi, men rår likevel til utbygging. Sjølv kraftverket må lydisolerast.»

Vedtaket ble som følger:

«Av omsyn til sårbart høg fjell av stor verdi, leveområde for villrein av stor verdi, friluftsrretta reiseliv av stor verdi og samla belastning for området, rår Hordaland fylkeskommune frå utbygging av Fjellfossen kraftverk.»

NGK-U's kommentar:

Benthe Bondhus sitt forslag fikk 6 stemmer og ble ikke vedtatt. Slik NGK-U leser møteprotokollen var det 15 faste medlemmer til stede. 6 av 15 stemte altså for, så det var antakelig noe uenighet om dette. NGK-U synes det er synd at fylkeskommunen har vedtatt stikk i strid med kommunen her. Nordfjella og Fjellheimen Villreinnemnd mener også at kraftverkene ikke vil forringe beite og at det ikke vil skapes trekkbarrierer og de er derfor ikke i mot at det bygges kraftverk, og dermed ikke deler fylkeskommunens syn på saken. NGK-U vil her støtte seg til reindriftas uttalelse og mener denne bør være viktigere, da det faktisk er reindrifta som driver med dette til daglig og slik sett bør være de som har mest kunnskap om konsekvensene for reinen. NGK-U mener også at fjellfossen kraftverk ikke er til noe hindring for å kunne drive friluftslivsretta reiseliv, heller tvert i mot ved at NGK-U setter opp et infoskilt ved dam og kraftstasjon som viser hvordan kraftanlegget fungerer sammen med en foss som fortsatt har bra vannføring.

Statens vegvesen

Statens vegvesen har ingen merknader til søknaden.

Bjørn Arvid Ekse

Bjørn Arvid Ekses (BAE) uttalelse går i hovdsak på vegen opp til Leiro.

NGK-U er enig i BAEs uttalelse ang. veien. Hvem som blir eier av vegen må man se i samråd med interessene, og således ved evt. tildelte konsesjoner. NGK-U vil utvilsomt har stor nytte av en vei, det samme vil antakelig BKK til sine inntak og Blåfall hvis det tildeles konsesjoner til deres prosjekter – i tillegg til grunneiere, skogbrukere, jegere osv. som BAE nevner.

Angående planlegging av vegtrase så er dette kun et utkast, og dette er ingen endelig trase. Denne må planlegges ihht. Veiklasse og der det egner seg best i terrenget. Veien er ikke deltjprosjektert, og dette er noe NGK-U ikke gjør før man evt. får en konsesjon. Man vil da i samråd med grunneiere og andre

interessenter finne en optimal løsning på eierskap, drift og vedlikehold – samt finne den mest egnede traseen.

BKK

NGK-U tar BKK si uttalelse til etterretning.

Ekso elveeierlag

Ekso Elveeigarlag er positive til at desse prosjekta vert realisert , då alle undersøkingar tyder på at det ikkje er til ulempe for laksestamma i Ekso med sideelver.

NGK-U synes det er positivt med en slik innstilling fra Ekso elveeierlag.

FNF

«Området mellom Fjellfossen og Leirovannet er kupert med flere stryk og mindre fall på strekningen. Det er også myrområder som man må anta vil være resipient for avrenning fra fossen ved høy vannføring. Området fremstår som fritt for moderne inngrep og spesielt når det er høy vannføring er opplevelsesverdien av området stor. Ved en regulering av fossen vil vannføring reduseres betydelig og dette vil ha konsekvenser for fuktighetskrevende arter og vil endre artssammensetningen av både flora og fauna på berørt strekning.

Leirovannet har en tett bestand av innlandsaure (ref konsesjonssøknaden) og dette vil ytterligere styrke områdets verdi som fiske og friluftsliv lokalitet. Reduksjon i vannføring vil naturlig nok føre til redusert kvalitet/kvantitet på gyteområder i berørt elvestrekning.

Utbygging av Fjellfossen medfører et bortfall på ca. 40% av type 1 INON området. Dette underkommuniseres i søknaden inkludert fagutredningen, selv om tallene oppgis. Inngrepene vil, dersom konsesjon gis, innebære en reduksjon av INON område type 1 fra 18,6 km² til 11,3 km².

Leirofossen, Steinsedalselvi og Fjellfossen vil alle påvirke det samme landskapsrommet og omfanget av inngrep vil betydelig redusere områdets verdi for natur og friluftsliv.

FNF Hordaland mener at NVE bør avslå søknad om konsesjon for Fjellfossen kraftverk, av hensyn til INON, samlet belastning, landskaps- og opplevingsverdi.»

NGK-U er enig i at ved høy vannføring er opplevelsesverdien stor. Dette vil ikke endre seg nevneverdi, da flommer vil gå over dammen og fossen vil ha ein naturlige dynamikk. NGK-U ser ikke at Fjellfossen kraftverk vil svekke fiskebestanden i Leirovatnet, heller tvert i mot da flere har mulighet å komme opp til Leirovatnet for å fiske her oppe. Området vil således kunne bli mye mer populært som friluftsområde når det er litt tilrettelagt i form av vei, da man enklere kan ta seg til fjells herifra. NGK-U velger å ikke kommentere INON begrepet, da det er veldig teoretisk. NGK-U mener man heller må se på helheten og de faktiske inngrepene i hver enkelt sak for å vurdere om det har så stor konsekvens som det påstås.

Naturvernforbundet

«Naturvernforbundet i Hordaland (NVH) er skeptisk til at NGK Utbygging AS (Norsk Grønnkraft AS) skal få konsesjon til å bygge ut Fjellfossen kraftverk i Vaksdal kommune med en effekt på 5,44 MW og beregnet årsproduksjon på 16,48 GWh.

Per dags dato ligger det 4 søknader om tillatelse til utbygging av småkraftverk i Vaksdal kommune alene, inkludert søknaden til Fjellfossen kraftverk. Fjellfossen kraftverk er en del av småkraftpakken Vaksdal 2, der det seinest i fjor (2015) var ute flere søknader i småkraftpakken Vaksdal 1 om tillatelse til utbygging av småkraftverk. Med tanke på at den økologiske belastningen i området vil bli stor, og dette vil kunne få fatale, negative konsekvenser for blant annet det biologiske mangfoldet, er Naturvernforbundet Hordaland

(NVH) kritisk til at NGK Utbygging AS skal få konsesjon til å bygge ut Fjellfossen kraftverk. Påvirkningene på landskapet og det terrestriske miljøet er for betydelige og de negative konsekvensene av den planlagte utbyggingen vil etter vår mening overgå den potensielle samfunnsnyttan til dette prosjektet, og konsesjonssøknaden må derfor avslås på bakgrunn av dette.»

NGK-U tar naturvernforbundets uttalelse til etterretning. Naturvernforbundet påpeker i sin uttalelse at «Da anlegget verken er planlagt med reguleringsmagasin eller overføringer vil det være redusert vannføring i elven fra inntaket til kraftstasjonen. Det er planlagt en minstevannføring på 120 l/s og 5-persentil på 61 l/s i sommerhalvåret og 15 l/s og 5-persentil på 15 l/s i vinterhalvåret.»

NGK-U mener her at et par oppklarende faktorer må på banen.

NGK-U forstår ikke argumentet med at siden det ikke er reguleringsmagasin eller overføringer vil det føre til redusert vannføring.

Det skal slippes 120 l/s i sommerhalvåret, noe som er det dobbelte av 5 persentilen i elva. Dette er en betydelig vannmengde og NGK-U mener å ha strukket seg langt her, i forhold til hva som er vanlig å slippe. Dette nettopp for å opprettholde naturlig dynamikk og landskapsbildet. Minstevannføring blir sluppet uansett, og således er det ingen forskjell med reguleringsmagasin eller ei. Når vannføringen er lavere enn minste driftsvannføring i kraftverket slippet alt som minstevannføring – det må forstås her at det ALLTID slippes minstevannføring, noe det kan virke som naturvernforbundet her ikke har fått med seg.

Nordfjella og fjellheimen villreinnemnd

Vedteken tilråding

Villreinnemnda vil ikkje sette seg i mot at det vert bygd småkraftverk med omsøkt lokalisering. Me fryktar ikkje forringing av beite, og det vil ikkje skapast trekkbarrierar av tiltaka.

Det er viktig at midlertidige anleggsveggar som fylgjer røyrgater opp i fjellet vert tilbakeført, slik at ein ikkje får ein veg som kan verte kjelde til allmenn ferdsel. Evt. ATV-trase lyt vere køyrbar kun med lett terrengkjøretøy. Av erfaring genererer slike ATV-trasear mykje kjøyring. Trase køyrbar med ATV lyt stogge under skoggrensa for å hindre uroing i villreinens leveområde.

Me vil be om at ein i sakshandsaminga legg stor vekt på samverkande effekt. Anleggsperioden lyt tilpassast til dyra sin områdebruk. Me vil tilrå at den delen av anleggsarbeidet som skal utførast i fjellet ikkje vert sett i gong før 15. juni, så sant det ikkje kan garanterast at heile delstamma held seg i vår- og forsommerbeita aust om Blåvasshorgi.

Tiltakshavar lyt påleggast å ha rutinar der det vert teke omsyn til villrein under anleggsperioden. Dersom dyr trekk inn i nærområda til anlegget bør det stogkast midlertidig til dei har forlate området. Tiltakshavar bør påleggast syte for ekstra oppsyn i fjellområda der ein kan halde dyreflokkane under oppsikt, og varsle dersom det trekker dyr inn mot anleggsområda.

NGK-U synes det er hyggelig med en positiv tilbakemelding fra villreinnemnda. NGK-U er opptatt av at villreinnemnda skal være fornøyd, noe det kan virke som ut fra uttalelsen. NGK-U ønsker å ha en god dialog med villreinnemnda ved en evt. konsesjon, angående anleggsdrift/tider på året – og ønsker å ta de hensyn som villreinnemnda mener er nødvendig når det er rein i nærheten o.l. NGK-U mener også vilkår som oppstart i fjellet etter 15 juni er ok.

Steinsedalen- og Leirofossen grunneigarlag

Steinsedalen- og Leirofossen grunneigarlag (SLG) oppsummerer formålene med utbygginga:

1 Produsera fornybar energi, og at dette kan vera eit bidrag frå oss til mindre forureining og eit reinare klima.

2 Me håpar sjølvsgat at me skal tena litt pengar på dette, det vil i høgste grad vera med på å styrkja busetnaden i bygda og på gardane, så ikkje dei vert fråflytta og attgrodde som me ser alt for mykje av no for tida.

NGK-U er enig i SLG sin uttalelse om at dette er viktig for lokalsamfunnet og ber de negative høringspartene tenke seg om i sine uttalelser og vedtak. Kraftverk slik som dette er viktig for videre bosetning og utvikling. Det pågår fraflytting fra distriktene, men prosjekt som dette kan være med på å endre dette i noen tilfeller. Det er vanskelig å få lønnsomhet i tradisjonelle gårdsbruk, og slik sett er en biinntekt fra kraftproduksjon kjærkommen for gårdsbrukene på Eidslandet. Fylkesmannen og fylkeskommunen, samt FNF ser ikke ut til å ta innover seg disse faktorene, men argumenterer heller med landskapsverdien og turisme. Noen må sørge for at det er et tilbud til turistene, slik som stier og veier – overnattig og servicetilbud. Uten lokalbefolkning så vil det bli mindre og mindre av dette. Slik sett mener NGK-U at Fjellfossen er et glimrende prosjekt som kombinerer lokal utnyttelse av ressursene med opprettholdelse av landskapet, samt at grunneierne får sin del av verdiskapningen.

Vernelag for Hesjedalsvassdraget

«Vernelag for Hesjedalsvassdraget» ynskjer å uttrykkje sin motstand mot utbygging av Fjellfossane, Steinsedalselva og Leirofossen på Eidsland. Dette området grensar til vårt eige allereie verna vassdrag. Her er eit unikt friluftsområde, utan store inngrep. Ein kan gleda seg over urørt fjellrom, eit av dei aller siste i ein elles hardt utbygd kommune. Her er beiteområde for rein og hekkeområde for fjellrype og lirype. Kongeørn, tårnfalk og andre rovfuglar heldt også til her. Mysterstølen og den vakre fjellgarden Leiro ligg idyllisk til ved Leirovatnet. Heile fjellområdet eignar seg til telting, fiske og friluftsliv. Like innom kanten, der Fjellfossane kaster seg utfor, ligg den vakre Fjellfossbotn, ei verkeleg naturperle. Der er fisk i vatnet og ein gamal grunn, som har sin eigen historie. I eldre tid vart graset hausta her oppe, og soga om Marta-Jo og familien som budde under ein stor stein fram på stupet, har halde seg fram til vår tid. Dette er ei stor utbygging, som vil gjera skjemmande inngrep i naturen og fjerna svært mykje av vassstrengen i elvane det gjeld. Vegen opp vil også øydeleggja mykje av den gamle stien, som er fint tilpassa naturtilhøva. Dei siste åra har me sett at trykket mot rest-vassdragsnaturen har auka kraftig. Elvar me trudde skulle verta sparte, er truga av utbygging likevel. Ein kan samanlikna elvar og fossar med sølvet på ein bunad. Å ta bort smykket, gjer naturen fattigare. Ei elv utan vatn, er inga elv! Naturen har sin eigen verdi, som ikkje kan målast i pengar. Me ynskjer at desse fossane og elvane ikkje må nyttast til kraftutbygging, men få renna fritt i framtida også.»

NGK-U tar uttalelsen til etterretning, men vil påpeke et par punkter. NGK-U ønsker å ta vare på kulturhistorien som utspiller seg på Leiro. Det er også godt mulig at høsting av gras på Leiro vil kunne være aktuelt hvis det etableres en vei opp her, beitedyr vil kunne slippes og området vil bli mer brukt. At bruk av området er viktig vil NGK-U tørre å påstå at er helt essensielt for at området skal fremstå slik det gjør i dag- også videre fremover. Det nevnes gården Leiro. Det har engang vært ytrende liv her. Gården vil kunne blomstre opp igjen hvis eier finner det fornuftig å legge strøm inn og øke standarden, og det vil kunne bli mer attraktivt å være her da vi lever i et samfunn der strøm er helt essensielt. NGK-U mener bruken blant lokalbefolkningen har mye å si, og som Bjørn Arvid Ekse og grunneierlagene påpeker i sine uttalelser, så bør ikke veibygging opp her være et motargument, da det er noe som er ønsket blant lokalbefolkningen. Dette er da heller ingen tørrlegging av Fjellfossen slik det kan fremstå. 120 l/s er en betydelig vannmengde som vil føre til at den naturlige dynamikken blir opprettholdt i elva.

Med vennlig hilsen

Jon Olav Volden

Prosjektleder

NGK Utbygging AS

iov@norskgrokkraft.no

Mobil: +47 97 16 14 27